



SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(777)

58. posiedzenie
Komisji Spraw Zagranicznych
w dniu 17 marca 2009 r.

VII kadencja

Porządek obrad:

1. Spotkanie z ambasadorem Japonii Ryuichi Tanabe z okazji pięćdziesięciolecia nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Japonią.

(Początek posiedzenia o godzinie 17 minut 05)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Leon Kieres)

Przewodniczący Leon Kieres:

Sądzę, że możemy rozpocząć nadzwyczajne posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych Senatu RP. Jestem zaszczycony, że mam sposobność w nim uczestniczyć.

Jak państwo wiecie, obchodzimy w tych dniach dziewięćdziesiątą rocznicę oficjalnego nawiązania polsko-japońskich stosunków dyplomatycznych. Zostaliśmy zainspirowani, mam na myśli senacką Komisję Spraw Zagranicznych, przez naszych kolegów, szczególnie przez profesora, senatora Góreckiego, by zorganizować to specjalne posiedzenie oraz wystawę fotograficzną, którą mieli państwo okazję widzieć na zewnątrz, by uczcić, a raczej przypomnieć o tej ważnej rocznicy.

Panie i Panowie, otwieram dzisiejsze posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych Senatu. Chciałbym, żeby to było sześćdziesiąte posiedzenie, ale, niestety, jest to posiedzenie pięćdziesiąte ósme.

(Wypowiedzi w tle nagrania) (Wesołość na sali)

Jutro będziemy mieli sześćdziesiąte posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych, o dzisiejszym zaś możemy powiedzieć, że wyprzedza ono o dwa posiedzenie sześćdziesiąte.

Pozwolą państwo, że witając panią wiceprzewodniczącą naszej komisji oraz panów senatorów, przywitam jednocześnie jego ekscelencję ambasadora Japonii w Polsce, pana Ryuichi Tanabe, wraz z osobami towarzyszącymi. Serdecznie witam wicemarszałka Senatu, pana profesora Marka Ziółkowskiego, witam naszego kolegę, pana senatora, przewodniczącego Ryszarda Góreckiego, witam członków sejmowej Polsko-Japońskiej Grupy Parlamentarnej. Witam wszystkich obecnych, którzy zechcieli uświetnić swoją obecnością dzisiejsze spotkanie.

Ekscelencjo, Wielce Szanowny Panie Ambasadorze, już w czasie naszego nieoficjalnego spotkania przed tym posiedzeniem komisji wskazywałem na znaczenie stosunków polsko-japońskich i Japonii dla Polski. Chodzi mi nie tylko o to, że sukces Japonii – w wymiarze gospodarczym – w budowie demokratycznego społeczeństwa obywatelskiego w pewnym stopniu był dla nas jeśli nie wzorem, to pewnym wyzwaniem. I tu nawet nie chodzi o to, co powiedział nasz były prezydent Lech Wałęsa, że Polska chciałaby być drugą Japonią, choć przecież i w tym sformułowaniu zawiera się uznanie dla Japonii i, Ekscelencjo, dla narodu japońskiego.

Polska jako członek społeczności międzynarodowej chce odgrywać rolę ważną, godną historii i ambicji Polski i społeczeństwa polskiego. Chcemy w tej naszej aktywności uzyskiwać wsparcie, ale także, Panie Ambasadorze, uznanie, ze strony takich

państw jak Japonia. Dlatego postanowiliśmy, że dziewięćdziesiąta rocznica nawiązania stosunków dyplomatycznych z Japonią powinna przyjąć wymiar oficjalny, przejawiający się nie tylko w aktywności organów rządowych, ale także polskiego parlamentu, w tym wypadku Senatu, a ze względu na uczestnictwo w tym spotkaniu członków Polsko-Japońskiej Grupy Parlamentarnej – pośrednio także Sejmu.

Jest mi szczególnie miło, że to właśnie relacje polsko-japońskie stanowiły inspirację dla naszego dzisiejszego spotkania, jest to bowiem pierwsze spotkanie poświęcone wydarzeniu tego rodzaju.

Ekscelencjo, będziemy zaszczyceni, jeśli pan ambasador zechce zabrać głos. Bardzo proszę.

Ambasador Japonii w Polsce Ryuichi Tanabe:

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Na wstępie pragnę serdecznie podziękować panu przewodniczącemu Kieresowi oraz przedstawicielom polskiego parlamentu za zorganizowanie posiedzenia senackiej Komisji Spraw Zagranicznych, upamiętniającego dziewięćdziesiątą rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych między Japonią i Polską, oraz towarzyszącej tej rocznicy wystawy.

Dziewięćdziesiąt lat japońsko-polskich stosunków pomoże nam krótko określić miarę historii, przyjaźni i dobrej woli, a świadczy o tym wiele przykładów. Wystarczy wspomnieć uratowanie przez Japonię polskich sierot na Syberii, pełną poświęcenia działalność brata Zenona Żebrowskiego na rzecz dzieci japońskich będących sierotami czy też zaproszenie do Polski japońskich dzieci, które ucierpiały w wyniku wielkiego trzęsienia ziemi w rejonie Honsiu – Awaji.

W ciągu dwudziestu lat od historycznej transformacji ustrojowej w Polsce nasze kraje stały się sobie niezwykle bliskie. Liczba japońskich firm działających w Polsce wzrosła do ponad dwustu trzydziestu, z czego siedemdziesiąt to fabryki. Polska stała się nowym centrum produkcyjnym Europy, rozwija się także jako baza logistyczna. Niedawno firma Honda ogłosiła zamiar budowy centrum logistycznego w Polsce. W całym kraju inwestują firmy japońskie, rośnie też liczba rezydentów japońskich.

Bardzo dziękuję paniom i panom senatorom za wszechstronne wsparcie. Pamiętna wizyta w Japonii pana ministra Sikorskiego oraz grudniowa wizyta pana prezydenta Kaczyńskiego jeszcze bardziej umocniły zacieśniające się japońsko-polskie związki polityczne, gospodarcze i kulturowe.

Minister spraw zagranicznych Japonii, Hirofumi Nakasone, jako przewodniczący Polsko-Japońskiej Grupy Parlamentarnej Izby Radców przez wiele lat z głębokim zaangażowaniem działał na rzecz umacniania stosunków japońsko-polskich i pragnie nadal współpracować z Polską w celu dalszego ich rozwoju. Jestem przekonany, że tradycja posiedzeń łącząca parlamenty naszych krajów oraz liczne kontakty między grupami parlamentarnymi przyczynią się do dalszego umacniania stosunków dwustronnych.

Świat stoi dzisiaj w obliczu kryzysu na niespotykaną dotąd skalę. W tych ciężkich czasach ścisła współpraca między Japonią i Unią Europejską oraz Polską, które uznają takie elementarne wartości, jak wolność, demokracja, gospodarka rynkowa i prawa człowieka, będzie istotna dla zapewnienia globalnej stabilizacji i rozwoju. Uważam, że należy na nowo zdefiniować związki japońsko-polskie na gruncie europejskim jako partnerstwo strategiczne w skali ogólnoswiatowej. Na zakończenie

chciałbym wyrazić nadzieję dalszego pomyślnego rozwoju Polski, narodu polskiego, oraz stosunków japońsko-polskich. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Leon Kieres:

Ekscelencjo, dziękujemy bardzo nie tylko za te słowa, które oddają jakże szlachetne myśli, ale również za język polski, nasz język ojczysty, którym tak wspaniale pan ambasador się posługuje, a który, jak się okazuje, tak dobrze może służyć do wyrażania intencji, które kierowały panem ambasadorem.

Panie i Panowie, jest wśród nas pan Jacek Najder, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Panie Ministrze, przepraszamy za przeoczenie. Tym bardziej chciałbym pana ministra przywitać, że jest to dla nas wielki zaszczyt. Proszę pana ministra o zabranie głosu.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych
Jacek Najder:**

Panie Przewodniczący, Ekscelencjo Ambasadorze, Panie i Panowie Senatorowie, z wielką przyjemnością biorę udział w dzisiejszym posiedzeniu Komisji Spraw Zagranicznych Senatu, które zostało zorganizowane z okazji zbliżającej się dziewięćdziesiątej rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską i Japonią. Obecność pana ambasadora Tanabe nadaje temu spotkaniu szczególny wymiar.

Historia stosunków między obu naszymi krajami liczy sobie więcej niż dziewięćdziesiąt lat, w czasie których nasze kraje łączą związki dyplomatyczne. Należy w tym miejscu przypomnieć misje dyplomatyczne marszałka Józefa Piłsudskiego oraz Romana Dmowskiego do Tokio w okresie wojny rosyjsko-japońskiej na początku XX w. oraz wizyty na obszarze Polski, jeszcze przed odzyskaniem przez nasz kraj niepodległości, pana Nitobe Inazo – japońskiego dyplomaty, który porównywał patriotyzm polski i japoński, wskazując na wiele podobieństw i sposobów jego ekspresji.

23 marca 1919 r. władze japońskie uznały oficjalnie państwo polskie i rząd Ignacego Paderewskiego, tworząc w ten sposób podstawy do nawiązania stosunków dyplomatycznych między obu naszymi krajami. Bogata i długa tradycja wzajemnych kontaktów zaowocowała tym, że w ostatnim okresie te stosunki są szczególnie żywe i przyczyniają się, przede wszystkim dzięki japońskim inwestycjom i zaangażowaniu japońskiego biznesu w Polsce, do rozwoju polskiej gospodarki i czynienia jej bardziej konkurencyjną oraz do tworzenia miejsc pracy.

Szczególnie ważne i cenne w naszych dwustronnych relacjach jest to, że uznajemy ten sam system wartości oraz że drogie są nam ideały demokracji i wolności. W tym miejscu pozwolą państwo, pozwoli pan, Panie Ambasadorze, że wspomnę kraj, który i panu ambasadorowi, i mnie jest szczególnie bliski, ponieważ jest to kraj, w którym oba nasze państwa wspólnie działają i mam nadzieję, że będą mogły wspólnie pracować w celu promowania tam demokracji i wolności. Myślę o Afganistanie, gdzie jest obecne polskie wojsko, a udział Japonii w odbudowie Afganistanu można określić jako kluczowy, biorąc pod uwagę zaangażowanie rządu japońskiego.

Nie wspomniałem o powszechnie znanych kwestiach z obszaru kultury i muzyki, o miłości do Chopina. Są to sprawy znane nam wszystkim i przy wielu okazjach

podkreślane. W przyszłym tygodniu w Warszawie i w Tokio będziemy mieli okazję uczcić rocznicę nawiązania stosunków w typowo dyplomatyczny sposób. Mam nadzieję, że ten rok przyniesie także nowe zdarzenia w stosunkach dwustronnych, które podkreślą bliskość i znaczenie tych relacji.

Jeszcze raz chciałbym podziękować panu przewodniczącemu za możliwość uczestniczenia w posiedzeniu komisji Senatu i przekazać najlepsze życzenia panu ambasadorowi. Dziękuję, Panie Przewodniczący, dziękuję bardzo paniom senator i panom senatorom.

Przewodniczący Leon Kieres:

Bardzo dziękuję, Panie Ministrze, za te ważne słowa, w których zawarta jest ocena naszych dobrych relacji między Polską i Japonią. Pana obecność, Panie Ministrze, jest też o tyle ważna, że to jest pana debiut, gdy idzie o spotkanie z Komisją Spraw Zagranicznych polskiego Senatu, a ten debiut jest także efektem inspiracji ze strony naszych drogich japońskich gości, co jeszcze raz pokazuje, iż Japonia odgrywa szczególną rolę także w pracy polskiego Senatu.

Dziękując jeszcze raz panu ministrowi, bardzo proszę o wypowiedź pana profesora Ryszarda Góreckiego, przewodniczącego senackiej Polsko-Japońskiej Grupy Parlamentarnej. Bardzo proszę, Panie Senatorze, o zabranie głosu.

Senator Ryszard Górecki:

Panie Przewodniczący! Ekscelencjo Panie Ambasadorze! Pani Minister! Drodzy Państwo! Koledzy Senatorowie! Panie Ministrze!

Jest mi niezmiernie miło, że gościmy dzisiaj w Senacie jego ekscelencję pana ambasadora oraz panią minister. Pragnę podziękować za państwa obecność, pragnę też podziękować pani minister za współpracę i wysiłek w organizowaniu tej pięknej wystawy. Mam nadzieję, że będzie ona trwała kilka dni i obejrzą ją wszyscy senatorowie. Od jutra przez najbliższe dni mamy posiedzenie Senatu, tak że będziemy promować tę uroczystość.

Jest to wydarzenie szczególne. Dziewięćdziesiąt lat to dość znaczny okres w historii stosunków polsko-japońskich, co nam obrazuje przegląd wydarzeń, o których mówili ekscelencja ambasador i pan minister. Ja chciałbym powiedzieć, że nie możemy zapomnieć także tych wydarzeń, których byliśmy świadkami zwłaszcza w latach osiemdziesiątych, kiedy to Polska walczyła o wolność, kiedy „Solidarność” przyczyniła się do zmian politycznych w Europie. Było wtedy zdecydowane, wielkie wsparcie ze strony Japonii i za to serdecznie dziękujemy. Wsparcie to przekładało się w tamtym okresie także na indywidualne oddziaływania. Szczególnie duże było w obszarze polskiej nauki. Polska nauka dopiero zaczęła się rozwijać i Japonia była jednym z tych krajów, które bardzo mocno popierały wymianę naukową, finansowały wyjazdy młodych polskich naukowców. Ja jestem tego przykładem, byłem bowiem stypendystą Matsumae International Foundation, potem, w latach 1988–1990, stypendystą rządu japońskiego. Doświadczałem wielkiej pomocy ze strony każdego obywatela, doświadczałem wielkiej przyjaźni i tak wielkiego szacunku, jakiego nie odczuwałem w innych krajach europejskich, a nawet w Stanach Zjednoczonych. Japończycy zawsze okazali wielkie wsparcie każdemu obywatelowi Polski. Trudno o tym zapomnieć, trzeba o tym pamiętać.

Podczas moich wizyt w rodzinach japońskich – a spędzałem czas także w rodzinach, które prowadzą życie zgodne z historią, niezmienną się – doświadczałem wielkiej gościnności, romantyzmu, wielkiego wsparcia, co było bardzo budujące. Tak odbierają Polacy Japończyków i za to powinniśmy być wam bardzo wdzięczni. Dziękujemy.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

To, co mówiłem, było wątkiem osobistym.

Chciałbym jeszcze wyrazić podziękowanie za to, co obserwowałem, będąc w Japonii: za wielką promocję polskiej kultury, polskich twórców. Niemalże w każdej japońskiej rodzinie słucha się Chopina, a w wielu jego utwory są grane na fortepianie, na pianinie. Jest to wielka promocja dla nas i dowód na to, że Polaków się w Japonii bardzo wysoko ceni, za co dziękujemy.

Dziewięćdziesiąta rocznica jest okazją do refleksji historycznych, ale chyba jest to także dobra okazja, byśmy się zastanowili – my dziś nie mamy wiele czasu – co Polacy i Japończycy powinni zrobić wspólnie, by rozwijać demokrację, by walczyć z terroryzmem, by wspierać się nawzajem niezależnie od tego, że geograficznie te dwa kraje są dość daleko od siebie położone. Powinniśmy zrobić wszystko, by ułatwić kontakty przeciętnego Polaka i Japończyka. Jest wiele rzeczy do zrobienia i na ten temat powinna się odbyć wspólna debata w obecności przedstawicieli Ministerstwa Spraw Zagranicznych, by te relacje, które się tak dobrze rozwijały, umocnić. Tego bym sobie życzył i tego bym życzył panu ambasadorowi oraz panu ministrowi, bo powinniśmy te stosunki umacniać. Jesteśmy sobie bliscy, jesteśmy takimi samymi obywatelami na jednym globie ziemskim, powinniśmy się wszyscy wspierać, by korzystać z życia w sposób racjonalny i cieszyć się tym życiem. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Leon Kieres:

Bardzo dziękuję.

Poprosiłem przed dzisiejszym spotkaniem, które ma charakter nadzwyczajny i w którym nie przewidujemy dyskusji, o zabranie głosu panu senatorowi Włodzimierzowi Cimoszewiczowi, byłemu ministrowi spraw zagranicznych.

Bardzo proszę, Panie Senatorze.

Senator Włodzimierz Cimoszewicz:

Nie nadużyję tego zaproszenia.

Oczywiście tego typu rocznica skłania do pewnych wspomnień, ja się ograniczę tylko do jednego.

W latach sześćdziesiątych, kiedy relacje między naszymi krajami nie były ani tak intensywne, ani wszechstronne, ani dobre jak dzisiaj, Japonia była tu obecna, przyszła do nas. Przyszła z takim nazwiskami jak Akira Kurosawa czy Abe Kobayasi. Dla wielu z nas, pewnie dla setek tysięcy Polaków, była to pierwsza okazja do spotkania z Japonią, z jej historią, a po niej z kulturą japońską. Dzisiaj, kiedy cieszymy się z fabryk japońskich, kiedy jeździmy japońskimi samochodami – ja jako zapalony fotograf amator oczywiście pracuję na japońskim sprzęcie – mam wrażenie, że to bardzo dobrze, że są te pianistki, te skrzypaczki japońskie, które grają i Chopina, i Wieniawskiego itd., ale mam też odczucie, że przydałoby się więcej obecności w Polsce wspólczesnej kultury japońskiej, że tego nam chyba trochę dzisiaj brakuje. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Leon Kieres:

Zanim posumuję to spotkanie, niech mi będzie wolno poprosić panią wiceprzewodniczącą komisji, senator Dorotę Arciszewską-Mielewczyk o zabranie głosu.

Senator Dorota Arciszewska-Mielewczyk:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Panie Ambasadorze! Pani Minister! Panowie Senatorowie! Szanowni Państwo!

Chciałabym przede wszystkim podziękować stronie japońskiej za wkład we współpracę z nami i efekty, które ta współpraca przynosiła. Weźmy tu pod uwagę działania Polsko-Japońskiego Komitetu Ekonomicznego, wspaniałe spotkania z biznesmenami, jak również analizę potrzeb i współpracy na forum parlamentarnym w postaci interpelacji czy jakichś rozwiązań przyszłościowych, jeżeli chodzi o funkcjonowanie firm japońskich w Polsce. Jeśli zaś chodzi o organizowanie wszelkich form kulturalnych w Polsce, to pewne efekty mogą być osiągnięte dzięki państwa konkretnemu zaangażowaniu. I za to państwu dziękuję. Państwa propozycje, które padały w czasie tych dwóch kadencji, kiedy byłam przewodniczącą grupy, były trafniejsze od naszych.

My, Polacy, słuchając państwa rad – do dzisiaj funkcjonują u nas urzędy, które się powinny zajmować promocją bądź tworzeniem warunków dla funkcjonowania państwa – mogliśmy uzyskać kompromis i wyjść naprzeciw państwa oczekiwaniom. Ale to nie byłoby możliwe, gdyby nie wszyscy ambasadorowie – z którymi miałam styczność ja i grupa parlamentarna – oraz państwa zaangażowanie w to wspólne dzieło. Chciałabym za to podziękować.

A jeżeli chodzi o kulturę, to dziękujemy za zaproszenie – kto mógł, to z niego skorzystał – na wspaniały koncert w filharmonii, który był chyba właśnie elementem kultury współczesnej. Gra na bębnach, którą państwo zaprezentowali, była niesamowitym przeżyciem. Wymagała ona objaśnień, które poczyniła strona japońska. Widać było zaangażowanie psychiczne i fizyczne osób wykonujących te utwory. Za wszelkie tego typu wychodzenie nam naprzeciw w postaci prezentacji wachlarzy, przyjeżdżania do Polski z instrumentami japońskimi, inspirowania nas do angażowania się w te sprawy poprzez wystawy – za tego typu sposoby poznawania państwa bardzo dziękuję. Liczymy na jeszcze.

Przewodniczący Leon Kieres:

Dziękuję pani przewodniczącej.

W ostatni piątek na zaproszenie dyrektora filharmonii we Wrocławiu byliśmy z żoną na koncercie poświęconym kantatom i „Koncertom brandenburskim” Bacha i zauważyłem tam, że wśród członków orkiestry Filharmonii Wrocławskiej gra piękna dziewczyna z Japonii. Obok niej siedział równie młody, przystojny muzyk i obydwójce grali na wioli da gamba. Po koncercie zapytałem dyrektora filharmonii, na jak długo pani z Japonii przyjechała, by grać u nas, i otrzymałem odpowiedź: pan nie przeczytał programu, powinien był pan zauważyć, że obok jej japońskiego nazwiska jest po myślniku nazwisko polskie; to jest małżeństwo – *just married*.

Pragnę jeszcze raz podziękować jego ekscelencji panu ambasadorowi, pani minister, panu ministrowi i wszystkim przyjacielom z obu izb polskiego parlamentu.

Chciałbym na zakończenie oddać głos panu senatorowi Góreckiemu i poprosić go o oficjalne przedstawienie zaproszenia.

Proszę bardzo, Panie Profesorze.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Bardzo prosimy pana ambasadora o zabranie głosu.

Ambasador Japonii w Polsce Ryuichi Tanabe:

Pragnę serdecznie podziękować za możliwość świętowania w ten szczególny sposób dziewięćdziesiątej rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między naszymi krajami.

Jestem pod wrażeniem wypowiedzianych tu z tej okazji wielu ciepłych słów oraz sugestii. Jestem szczęśliwy, mogąc państwu przedstawić swoje przemyślenia na ten temat i mam nadzieję, że w ciągu nadchodzących miesięcy i lat będziemy kontynuować dialog pomiędzy naszymi państwami.

Dziękuję bardzo.

(Koniec posiedzenia o godzinie 18 minut 02)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851